

Lidköpings kommun
kommun@lidkoping.se

2020-01-08
1 (20)
Dnr-SI 2019:6919

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid
Lidåkerskolan i Lidköpings kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Lidåkerskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. En kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Lidåkerskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Undervisning

Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ta ansvar för att utveckla och leda ett samlat arbete med att skapa studiero i syfte att förebygga att brister i studieron uppstår.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 19 juni 2020 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområden och resultatet av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 2320, 40315 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr– SI 2019:6919) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11), 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i hög utsträckning skolans utveckling.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn leder skolans utveckling och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Utifrån analys av kunskapsresultaten genomför rektorn nödvändiga utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolenheten. På skolenheten bedrivs också ett systematiskt värdegrundsarbete som till stor del integreras i

undervisningen och följs upp regelbundet. Rektorn har initierat ett jämställdhetsarbete på skolan som syftar till att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorn skapar också förutsättningar för lärarna att samverka och därmed försäkra sig om att det sker ett lärande i kollegiet och att skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Rektorn ser till att obehöriga lärare får en planerad introduktion där behöriga och legitimerade lärare är delaktiga i stödinsatser kring undervisning och bedömning av elevernas kunskaper.

Rektorn skaffar sig en god grund för utveckling av undervisningen

Granskningen visar att rektorn leder det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på kunskapsuppdraget. Inom ramen för skolans systematiska kvalitetsarbete följs elevernas kunskapsresultat i alla ämnen upp två gånger per läsår. Rektorn skapar förutsättningar för lärarna att följa upp och analysera resultaten i varje klass och på en övergripande nivå inom arbetslagen. Rektorn tar del av arbetslagens samlade bedömningar och gör tillsammans med elevhälsa och förstelärare en analys av helheten kring verksamhetens resultat och behov. Rektorn återkopplar till arbetslagen den analys som ligger till grund för de förändringar som behöver göras. I intervju med rektorn framkommer att arbetet med normer och värden följs upp på liknande vis enligt en årsklocka för verksamheten och handlingsplaner arbetas fram utifrån resultaten av uppföljningarna. Enligt rektorn bidrar handlingsplanerna till att ett kontinuerligt kvalitetsarbete äger rum på skolenheten. Även lärarna lyfter i intervju fram årsklockan för arbetet med normer och värden och säger att den är implementerad och känd av alla. Genom att varje lärare utarbetar handlingsplaner, till exempel efter genomförda trygghetsvandringar, säkerställer rektorn att årsklockan följs. Lärarna och representanter för elevhälsan beskriver också det systematiska kvalitetsarbetet som rektorn leder och tillägger att rektorn skaffar sig även en nulägesbild över hur det är på skolan genom att göra lektionsbesök och delta i kontinuerliga klasskonferenser samt ledningsgruppens och samverkansgruppens regelbundna möten. Även medarbetarsamtal och utvecklingssamtal, säger lärarna, ger rektorn information om läget på skolan. De iakttagelser rektorn gör av undervisningen följer hon upp i klasskonferenser, medarbetar- och lönesamtal, uppger rektorn. Rektorn ger som exempel på vidtagna utvecklingsåtgärder efter analys, beslutet om att skolenheten ska arbeta med kooperativt lärande för ökad motivation bland eleverna. Som ett ytterligare resultat av analysarbetet fattar rektorn, efter avstämning med lärare och elevhälsa, beslut om hur resurser ska fördelas för att bäst möta de behov som finns på skolan. Förstelärare och representanter för elevhälsan bekräftar i intervju sin delaktighet i resursfördelningen och lärarna lyfter fram att resurserna är på "rätt ställe" som det ser ut nu. Rektorn tydliggör i intervju att resursfördelningen är

flexibel och att det är elevernas behov som styr var resurserna hamnar. Såväl rektorn som lärarna säger att värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen genom de vuxnas snabba agerande på kränkningar och lärarnas dagliga samtal om värdegrunden. Även arbetet med av läraren bestämda lärpar och lärgrupper lyfts fram som exempel där värdegrundsarbetet genomsyrar undervisningen.

Rektorn har initierat ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan

Granskningen visar att på skolenheten har ett utvecklingsarbete kring jämställdhet påbörjats i syfte att säkerställa att alla elever, oavsett könstillhörighet, får samma möjligheter att lyckas i skolan. I intervju med rektorn framgår att hon över tid följt upp elevernas kunskapsresultat, det särskilda stödet samt incidenter och kränkningar ur ett könsperspektiv och att rektorn planerar att utveckla arbetet kring jämställdhet på skolenheten. Därför har rektorn gett i uppdrag till trygghetsrådet, bestående av rektorn själv och representanter för elevhälsa, lärare, fritidshemmet och elever, att kartlägga elevernas upplevelse av jämställdhet på skolenheten. En enkät har vid tiden för granskningen nyss genomförts bland elever och personal. Enligt rektorn visar resultatet bland annat att begrepp som genus inte är begripligt bland alla elever men att en medvetenhet och kompetens att arbeta med jämställdhet finns bland personalen. Rektorn lyfter fram att det är angeläget att ha eleverna delaktiga i att utarbeta en handlingsplan för jämställdhetsarbetet. Även kuratorn säger att i trygghetsrådet ska ett arbete starta kring jämställdhet och att första mötet för att diskutera arbetet med elever är planerat att genomföras inom kort. Kuratorn tillägger att man i trygghetsrådet diskuterat hur man kan göra arbetet roligt och eftersökt material som bidrar till att eleverna blir delaktiga. Tanken är, enligt kuratorn, att lärarna ska arbeta med jämställdhet i sina klasser på ett utvecklat sätt. Även specialpedagogen säger att rektorn följer upp kränkningar, extra anpassningar samt skillnader mellan pojkars och flickors resultat för att identifiera om det är könsbundet. Till exempel har rektorn beställt en kartläggning över vilka extra anpassningar som tillämpas. Representanter för elevhälsan uppger vidare att rektorn är medveten om pojkarnas lägre kunskapsresultat i förhållande till flickornas och har involverat elevhälsan i resultatuppföljningen utifrån aspekter som bland annat motivation. I intervju med elever framkommer att pojkar och flickor har samma möjligheter att lära sig i skolan och lärarna gör ingen skillnad på elever, men på frågan om jämställdhet har diskuterats i klasserna är det bara elever i en årskurs som säger att de läst om det i ämnet SO. Några elever uppger att man diskuterat könstillhörighet och att man som ett resultat av det tagit bort särskilda pojk- och flicktoaletter på skolenheten. I intervju med lärare framgår att man på skolan inte tycker att man gör skillnad på pojkar och flickor men att man ändå konstaterat skillnader i måluppfyllelsen mellan könen och därför kommit fram till att man behöver arbeta mer med genus och med stöd av

trygghetsrådet utveckla arbetet med jämställdhet. Lärare säger vidare att man inom kollegiet arbetar med att fördela talutrymmet genom att använda "namnknappar" i undervisningen och vid inköp av litteratur har ett genusperspektiv. Jämställdhet är en del av skolans arbete med normer och värden, säger lärarna, och ger som ytterligare ett exempel att det synliggörs i arbetet med diskrimineringsgrunderna.

För att ytterligare utveckla arbetet med jämställdhet på skolenheten behöver rektorn fortsatt systematisk och löpande följa upp utbildningens organisering, innehåll och arbetsformer på ett sådant sätt att könsmönster kan uppmärksammas. Ett annat sätt att vidareutveckla ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolenheten kan till exempel vara att rektorn på medarbetarsamtal med lärarna systematiskt följer upp lärarens kompetens kring hur arbetssätt och arbetsformer kan gynna eller missgynna elever på grund av könstillhörighet. Ytterligare ett annat sätt kan vara att rektorn, tillsammans med lärarna, utformar gemensamma strategier på skolenheten för hur jämställdhet kan tas upp i undervisningen.

Rektorn leder och organiserar verksamheten utifrån kunskaps- och värdegrundsuppdraget

Granskningen visar att rektorn leder det pedagogiska arbetet utifrån kunskaps- och värdegrundsuppdraget och skapar förutsättningar för lärarna att samverka. I intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn tar ansvar för att leda och styra skolenheten på ett sätt så att kollegiala lärprocesser äger rum samt att dessa också leder till avtryck i undervisningen. Till exempel framkommer att det på skolenheten finns forum för regelbunden samverkan kring kooperativt lärande och betyg och bedömning. Rektorn säger att det pedagogiska utvecklingsarbetet, som genomförs i grupper av lärare från olika årskurser, leds av förstelärare och att rektorn också deltar. Rektorn följer i sina lektionsbesök upp det som diskuteras i grupperna, och ser att lärarna också arbetar så som man lärt tillsammans. Förutom arbetslagens gemensamma möten kring kooperativt lärande träffas lärarna i respektive arbetslag, ämnesmöten och arbetsplatsträffar med samtlig personal på skolenheten. Ett annat exempel där det kollegiala lärandet gett avtryck i undervisningen är Skolverkets specialpedagogiska kompetensutvecklingsprogram som bidragit till att man på skolenheten arbetar med bildstöd för alla elever och i högre utsträckning än tidigare fokuserar kring lärarens utformning av undervisningen. Genom att rektorn organiserat lärarnas arbete så att lärare från lågstadiet arbetar med elever i förskoleklass och lärare från mellanstadiet arbetar med elever i årskurs tre har man på skolenheten förstärkt kvalitén i övergångar som tidigare varit sårbara, säger rektorn och lärare i intervju. Det är rektorn som tillsammans med arbetslagsledare och förstelärare efter analys i det systematiska kvalitetsarbetet kommit fram till att en

sådan organisation är mer gynnsam för elevernas måluppfyllelse. Som en del av arbetet med normer och värden har rektorn, i samband med arbetsplatsträffar, sett till att samtlig personal på skolan får möjlighet att samverka kring vilka rutiner, regler och förhållningssätt som ska gälla för hela skolenheten. Lärarna uppger även att rektorn skapar förutsättningar för att gemensamma arbets- och förhållningssätt vad gäller undervisningen ska vara tydliga och följas av lärarna genom att detta diskuteras och beslutas i samverkan. Till exempel har man på skolenheten kommit fram till vilken lektionsstruktur som ska tillämpas och att lärarna bestämmer elevernas placering i klassrummet. Rektorn tar ett aktivt ansvar för att obehöriga lärare introduceras i skolans uppdrag och förhållningssätt. I intervju med rektorn och lärare framkommer att förstelärare ansvarar för att introducera nya lärare i skolans lärplattform och rektorn utser mentorer som stöttar i bedömning och planering. Vidare har rektorn i kalendariet schemalagt träffar mellan legitimerade lärare som undervisar i ämnen de inte är behöriga i och behöriga ämneskollegor för samplanering och sambedömning. För att säkerställa att gemensamma regler blir kända av alla säger lärarna att mentorerna ansvarar för att delge rektorns information i PM till nya lärare på skolenheten.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 3 och 5a §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen (2011:185)

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i hög utsträckning elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att eleverna får en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden. Undervisningen är strukturerad, målfokuserad, varierad och innehåller ett aktivt lärarstöd. Lärarna ser till att eleverna till stor del stimuleras och utmanas utifrån individuella behov och förutsättningar samt görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande.

Undervisningen är målfokuserad och varierad där läraren hjälper och leder eleverna framåt i deras kunskapsutveckling

Granskningen visar att lärarna leder och styr arbets- och lärprocesser i undervisningen. Eleverna möts av en varierad undervisning som består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en variation och balans. Vad gäller arbetssätt, hur ämnesinnehållet behandlas, förekommer till exempel vid en lektionsobservation som Skolinspektionen genomförde lärarledd muntlig genomgång, dialogövning i lärpar och individuell färdighetsträning i övningsbok. Vid en annan lektionsobservation varierade läraren undervisningen genom att låta eleverna se på en film som introduktion till ämnesinnehållet som undervisningen skulle behandla, lärarledd genomgång med konkreta material och problemlösning i par. På samtliga lektioner som observerades i samband med granskningen gav lärarna ett aktivt lärarstöd genom att cirkulera i klassrummen, svara på frågor och göra stödjande insatser som hjälper eleverna att komma igång och bibehålla fokus på arbetsuppgiften. I intervju med lärarna framkommer att man på skolan diskuterat lektionsstruktur och det finns vissa "regler" kring hur en lektion ska startas och avslutas som ska följas. Till exempel ska det vara ett lugn innan start och eleverna ska sitta på sin plats innan undervisningen börjar, vilket också Skolinspektionen noterade skedde vid lektionsobservationerna. Det är i huvudsak lugnt och samlat när eleverna kommer in i klassrummet, samtliga lärare går igenom vad som ska hända på lektionen och några lärare förtydligar också målet och syftet med undervisningen. För att säkerställa att eleverna förstår syftet med undervisningen säger lärare i intervju att eleverna får förklara med egna ord eller i ett sammanhang av kooperativt lärande prata med en kompis kring mål och syfte. Lärarna uppger vidare att undervisningens mål uppmärksammas i början, mitt och slut av momenten. Även i intervju med elever framkommer att lärarna tydliggör mål för lektionen genom att skriva upp på tavlan och förklara varför eleverna ska arbeta med uppgifterna. Att undervisningen är strukturerad på ett sådant vis att olika delmoment och aktiviteter är kopplade till varandra synliggjordes även för eleverna då de flesta lärare, vid lektionsobservationerna, sätter lektionen i sitt sammanhang genom att återknyta till vad eleverna gjorde på den föregående lektionen i ämnet eller berättar att dagens lektion handlar om att repetera och befästa kunskaper. I intervju framhåller lärare betydelsen av att repetera i början av lektionen för att "kroka i" och få igång "ämneshjälpen". Vid några av de lektionsobservationer som genomfördes vid granskningen sammanfattades lektioner genom att lärarna frågar eleverna vad de tränat på under lektionen och återkopplar till målen för lektionen. Några lärare anknyter till nästa lektion i ämnet och berättar vad som kommer att hända då. Elever uppger i intervju att det händer ibland att läraren avslutar lektioner med en

sammanfattning som till karaktären liknar en sammanfattning av vad eleverna gjort under lektionen.

För att ytterligare förstärka lektionens struktur och elevernas förståelse för syftet med lektionen rekommenderar Skolinspektionen att lärarna ges möjlighet att i högre utsträckning diskutera hur man på skolenheten kan arbeta med uppföljande avslutningar av lektioner på ett enhetligt vis. Syftet med avslutningen är att läraren sammanfattar undervisningens olika delar och relaterar eller återknyter till syftet med lektionen/arbetsområdet för att innehållet ska uppfattas meningsfullt för eleverna och för att eleverna ska vara medvetna om var de befinner sig i sitt lärande.¹

Undervisningen är till stora delar individanpassad och stärker elevernas lust att lära

Granskningen visar att undervisningens innehåll och arbetssätt i huvudsak tar sin utgångspunkt i de enskilda elevernas behov och förutsättningar. I samtliga intervjuer som genomförts framgår att lärarna arbetar medvetet med att stärka elevernas självförtroende och motivation. Rektorn uppger att lärarna har goda relationer med eleverna, de är duktiga på att ge feedback och att "pusha" eleverna utan att ställa för höga krav, vilket bidrar till att stärka elevernas självförtroende. Även eleverna uttrycker att lärare uppmuntrar genom att berömma, vilket också Skolinspektionen tog del av vid lektionsobservationer då lärare gav uppmuntran till såväl hela klassen som enskilda elever. I intervju lyfter lärarna fram betydelsen av att planera sin undervisning så att alla lyckas och att kommunicera höga förväntningar. Genom att visa elever på olika kvalitativa nivåer på olika arbeten och genom att signalera till elever att de högre betygen inte är omöjliga att uppnå, säger lärare att de stimulerar och engagerar elever. Det framgår vidare att lärare tar reda på elevernas förutsättningar och behov genom till exempel överlämningar från avlämnande lärare och genom sitt deltagande i kontinuerliga klasskonferenser tillsammans med elevhälsan och rektorn. Det framkommer i intervju med elever att de upplever att lärarna tror att de vill och kan lära sig när de ibland får svårare extrauppgifter eller uppgifter som hör till en högre årskurs. I intervjuer med rektorn, lärare och vid

¹ William, D. (2013) *Att följa lärande- formativ bedömning i praktiken*, Lund: Studentlitteratur; Håkansson, J. & Sundberg, H. (2012) *Utmärkt undervisning: framgångsfaktorer i svensk och internationell forskning*, Stockholm: Natur & Kultur

Skolinspektionens lektionsobservationer framkommer att undervisningens innehåll och arbetssätt i stora delar är anpassat till aktuell elevgrupp.

Utifrån att lärarna uttrycker behov om stöd i arbetet med anpassningar och utmaningar för elever som kommit långt i sin kunskapsutveckling samt skolans kunskapsresultat, där pojkar har lägre måluppfyllelse än flickorna, så rekommenderar Skolinspektionen att rektorn skapar fler möjligheter för lärarna att diskutera hur arbetssätt och arbetsformer kan utmana eleverna i relation till den kunskapsnivå de befinner sig och ur ett könsperspektiv. Undervisningen ska alltså innehålla en tillräcklig svårighetsgrad för att den ska vara stimulerande och utmanande för alla elever.

Eleverna görs delaktiga i undervisningen och sitt eget lärande

Granskningen visar att undervisningen bedrivs i demokratiska arbetsformer där eleverna ges möjlighet till inflytande och att ta ansvar för sitt eget lärande. Rektorn anger i inskickad dokumentation och i intervju, att skälet till att man på skolan arbetar med kooperativt lärande är att öka elevernas delaktighet i undervisningen och därmed öka elevernas motivation. Hon beskriver vidare att kooperativt lärande är ett arbetssätt som skapar möten, demokrati i undervisningen, relationellt lärande och samarbete som ett värde i skola och samhälle. Även representanter för elevhälsan säger att lärarna arbetar med kooperativt lärande i undervisningen och tillägger att det kan vara särskilt gynnsamt för pojkars måluppfyllelse. Skolinspektionen kunde vid flera lektionsobservationer ta del av att eleverna arbetade med kooperativt lärande genom att eleverna arbetade i lärpar i syfte att lära av varandra och som elev vara aktiv i det egna lärandet och andras. Lärare och elever ger i intervju olika exempel på när elever är delaktiga i undervisningen. Till exempel säger elever att de ibland får välja redovisningssätt och efter överenskommelser i utvecklingssamtal vara med och bestämma över vad man behöver träna mer på och hur man vill jobba med det. Det händer också, enligt eleverna, att de får vara med och utvärdera lektionerna genom att till exempel visa med tummen hur lektionen gått. Rektorn uppger att lärarna använder sig av olika sätt för att utvärdera undervisningen, vilket Skolinspektionen tog del av vid lektionsobservationerna, och att det inte finns något gemensamt sagt om hur man ska utvärdera undervisningen på skolan. Att undervisningen till viss del innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar, samt att det finns utrymme för eleverna att reflektera över sitt eget lärande framkommer i intervju med elever och lärare. Elever ger exempel på lektionsinnehåll som handlat om att i grupper diskutera ett ämne där det inte finns ett rätt eller fel svar, utan elevernas olika synpunkter och erfarenheter skulle åskådliggöras eller i NO resonera sig fram till vilka faktorer som hörde samman och vad som skulle bort. Att

elever ges möjlighet att bedöma sina uppgifter eller att de får reflektera vid avslut på lektioner kring syftet med olika övningar är exempel på hur lärare ger eleverna möjlighet att reflektera över det egna lärandet, framkommer i intervju med lärarna. Även om man på skolan på olika sätt arbetar med elevernas delaktighet i undervisningen så säger rektorn att lärarna är stressade över att hinna det centrala innehållet och att det ibland kan stå i vägen för elevernas inflytande över undervisningen.

För att ytterligare förstärka arbetet med elevernas delaktighet i undervisningen kan rektorn skapa förutsättningar för lärarna att diskutera metoder för att planera lektioner tillsammans med elever. Läroplanen ska styra undervisningen, men det finns ändå utrymme för elever att ha inflytande över lektioners innehåll, arbetssätt och arbetsformer.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 3 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att det på skolenheten finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet och personalen har ett gemensamt förhållningssätt när det gäller arbetet med att skapa trygghet. Däremot kan det samlade arbetet med att skapa studiero på skolan utvecklas. Det saknas i tillräcklig utsträckning gemensamma strategier för ett samlat arbete i syfte att skapa studiero, även om eleverna mestadels kan utföra sina arbetsuppgifter utan att bli störda.

På skolan bedrivs ett förebyggande och åtgärdande arbete med att skapa trygghet

Granskningen visar att det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolenheten. I inskickad dokumentation redovisas den årsklocka som reglerar hur personalen på Lidåkerskolan ska arbeta mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. I intervju med elever, lärare, representanter för elevhälsa och rektorn framkommer att årsklockan följs då samtliga intervjugrupper refererar till

aktiviteter som genomförs i enlighet med dokumentationen. Till exempel säger eleverna att alla elever får svara på enkäter som handlar om elevernas upplevelse av tryggheten på skolan. Rektorn, lärarna och representanter för elevhälsan förtydligar att enkätresultaten följs upp i mentorssamtal och i skolans trygghetsråd och att skolans egen enkät kompletterar kommunens brukarenkät, eftersom brukarenkäten inte är så elevnära och eleverna kan ha svårt för att förstå frågorna. Även frågor om trygghet på nätet berörs i vissa årskurser. Representanter för elevhälsan säger att kommunens centrala elevhälsa har sammanställt ett material som berör kränkningar på nätet och som planeras att genomföras med elever i årskurs fyra och fem. Elever framhåller att det är för att man på skolan ska veta hur det är som eleverna får besvara enkäter, och tillägger att det förekommer tjej- och killsnack i några klasser för att reda ut när elever blivit osams. Vid Skolinspektionens lektionsobservationer noterades att i klassrummen fanns anslaget en bild på skolans trygghetsråd. I intervju med representanter med elevhälsan framkommer att trygghetsrådet, som består av rektorn, fritidslärare, lärare och kuratorn, har varit ute i alla klasser och pratat om bland annat vikten av att känna sig trygg och vad skollagen säger om det. I trygghetsrådet får elevrepresentanter svara på frågor om klassen är trygg och ta upp klassens frågor till trygghetsrådet, säger eleverna. I intervju med lärare och representanter för elevhälsan uppges att trygghetsvandringar genomförs i syfte att identifiera områden, såväl inne som ute, där eleverna känner sig otrygga. Rektorn beskriver i inskickad dokumentation att resultaten av trygghetsvandringen följs upp i elevhälsoteamet, skolans trygghetsråd och av rektorn. På skolan diskuteras vilka åtgärder som bör sättas in för att tillförsäkra eleverna trygghet. Rektorn lyfter fram insatser som vuxennärvaro i omklädningsrum och lek- och spelregler på skolområdet för att minimera konflikter som åtgärder som satts in som ett resultat av trygghetsvandringen. Även lärarna belyser trygghetsvandringarnas betydelse för trygghetsarbetet på skolan då de beskriver att handlingsplaner upprättas utifrån de resultat som framkommer och ger som exempel ett samarbete som initierats mellan årskurs sex och årskurs ett och som medfört att de yngre eleverna inte längre är rädda för de äldre eleverna. Enligt årsklockan utarbetas handlingsplaner på klassnivå/avdelningsnivå utifrån resultat/dokumentation från gruppsamtal, trygghetsvandringar, mentorssamtal, sociogram och trivselenkät. Handlingsplanen ska också följas upp och utvärderas kontinuerligt enligt årsklockan. I intervju med elever säger de att det finns rastvakter med gula västar ute på skolgården och tillägger att lärarna är uppmärksamma på vad som händer även när de inte "rastvaktar" och säger till om någon till exempel bråkar. I syfte att lära känna varandra mellan årskurser och klasser, berättar eleverna, genomförs "vårvandringar" med tipspromenad i blandade elevgrupper.

Skolan saknar ett tydligt samlat arbete med att skapa studiero

Granskningen visar att det på skolenheten pågår ett visst arbete för att skapa studiero men arbetet bedrivs främst utifrån ett åtgärdande perspektiv när studieron brister i någon grupp, och eleverna är inte i tillräcklig utsträckning delaktiga i arbetet. Eleverna kan mestadels fokusera på sina arbetsuppgifter men studieron varierar mellan klasserna. I Skolenkäten som genomfördes vårterminen 2019 framkommer att eleverna i årskurs fem skattar området studiero lägst med ett indexvärde på 4,8 på en tiogradig skala där ett högt indexvärde indikerar en positiv uppfattning. Det framkommer av enkätresultatet att det i huvudsak handlar om att elever stör ordningen i klassrummet. Rektorn uppger i intervju att resultatet kan förklaras utifrån elevgruppens sammansättning och att ett främjande och åtgärdande arbete har bedrivits till följd av Skolenkätens resultat och andra indikationer på bristande studiero. Till exempel har sociografiska inventeringar genomförts och arbetet med regler har tydliggjorts i elevråd och trygghetsråd. Rektorn framhåller dock att studiero för högre måluppfyllelse är ett av skolans fokusområden. Även om lärare uppger att tydliga regler tillämpas, det är fasta placeringar i klassrummen och att eleverna arbetar i av läraren bestämda lärpar, i syfte att främja studieron, så säger elever i intervju att det inte alltid är studiero utan det hänger samman med vilka lektioner det är och vilken lärare man har. Rektorn säger att när studieron brister handlar det om att följa upp situationen på individnivå, ha tydliga regler som gäller både på skolgården och i klassrummet och att alla ska följa det som är gemensamt bestämt. Dock säger lärare, och i intervju med elever bekräftas det, att överenskomna rutiner för att främja studiero praktiseras olika för olika elever, att lärarna gör på olika sätt utifrån den elevgrupp man har och vilken person läraren är. Lärare uppger dock att de försöker prata ihop sig för att elever ska känna igen vad som gäller men alla har inte samma regler så elever kan möta vuxna som gör på olika sätt. När studieron brister framkommer i intervju med elever och lärare att det åtgärdande arbetet ser olika ut, till exempel delas gula och röda kort ut för elever som stör ordningen. Efter varningar kan eleven hänvisas att lämna klassrummet och kontakt tas med vårdnadshavare. Emellertid säger elever att det systemet inte hjälper eftersom det finns elever som tycker det är roligt att få kort och som gärna lämnar klassrummet. Elever uppger också att lärare säger till eller skäller när studieron brister. Eleverna redogör för att lärare använder olika strategier för att skapa studiero som till exempel trafikljus där läraren markerar vilken ljudnivå det ska vara i klassrummet eller att lärare genom att hålla upp en tumme som en signal om att eleverna ska hitta koncentrationen. Det framgår av elevernas beskrivning att eleverna ges liten möjlighet till delaktighet i att bestämma vad som gäller kring hur arbetet med att skapa studiero bör bedrivas. Elever uppger visserligen i intervju att det händer att elever får vara med och bestämma om ljudnivå

i klassrummet men andra elever uttrycker att reglerna är att eleverna ska sitta tyst och jobba och att det inte är något som eleverna varit med och bestämt. Skolans regler, som presenteras för eleverna, är framtagna med elevrådet för några år sedan framkommer i intervju med lärarna. Även om det också framkommer att vissa regler är resultat av önskemål från elever efter trygghetsvandringar och att eleverna uppger i intervju att det finns regler att följa i klassrummen, kan arbetet med att göra elevernas delaktighet i framtagandet av regler utvecklas.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ta ansvar för att utveckla och leda ett samlat arbete med att skapa studiero i syfte att förebygga att brister i studieron uppstår.

Skolinspektionens granskning visar att det inte sker ett tillräckligt samlat arbete med att skapa studiero. På skolan bedrivs till viss del ett förebyggande och åtgärdande arbete kring studiero men ett gemensamt förhållningssätt på skolan som helhet saknas. Eleverna är inte i tillräcklig utsträckning delaktiga i arbetet som handlar om att skapa samsyn kring hur arbetet med att skapa studiero bör bedrivas.

Av skollagen framgår att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av studiero. Enligt läroplanen ska alla som arbetar i skolan samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Vidare framgår av läroplanen att skolans mål är att varje elev genom egen ansträngning och delaktighet, utifrån sina förutsättningar, tar ansvar för sitt lärande och för att bidra till en god arbetsmiljö.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att tillsammans med lärarna arbeta för att utveckla gemensamma rutiner och förhållningssätt i syfte att tillförsäkra eleverna studiero och en lugn miljö. För att åstadkomma en miljö på skolan där all undervisning präglas av studiero krävs att det finns väl fungerande forum för lärarna att diskutera och komma överens om gemensamma strategier och förhållningssätt. Lärarna behöver vidare ta ansvar för att uttrycka tydliga förväntningar och uppmärksamma det önskvärda beteendet hos eleverna. Det förebyggande arbetet handlar också om att lärarna behöver tänka på att deras förmåga att planera, genomföra och utvärdera undervisningen spelar en avgörande roll för undervisningens genomförande och vad eleverna lär sig. Rektorn behöver säkerställa att det gemensamt överenskomna är begripligt och tydligt för alla lärare. Rektorn och lärarna behöver i högre utsträckning involvera eleverna i det förebyggande arbetet genom att ge alla elever möjlighet att

diskutera normer och förhållningssätt så att det leder fram till gemensamma överenskommelser, relevanta och meningsfulla för eleverna. Det kan vara enklare för elever att upprätthålla regler gällande ordning och ljudnivåer om de varit delaktiga i att bestämma vad som gäller vid olika aktiviteter i klassrummet. Därför behöver rektorn och lärarna se till att eleverna får möjlighet att vara delaktiga i arbetet som handlar om att skapa samsyn kring hur arbetet med att skapa studiero bör bedrivas. Detta dels genom att rektor och lärarna lyssnar på elevernas uppfattning kring hur de upplever studieron och undervisningens kvalitet och dels genom att eleverna får vara med och ha synpunkter på det förebyggande arbete som skolan bedriver samt vilka förhållningsregler som bör gälla i klassrummet. När regler inte efterlevs måste rektorn ta ansvar för att ta reda på vad detta står för och därefter genomföra de förändringar som är nödvändiga för att säkerställa alla elevers rätt till studiero. Genom att rektorn tar del av elevernas, lärarnas och övrig personals upplevelse av hur arbetet med studiero fungerar på skolan skapas möjlighet för reflektion och omprövning. Det handlar ytterst om att fånga upp och förstå den skolkultur som råder.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20a § skollagen

9 kap. 20 och 22b §§ skolförordningen

Lgr 11, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i hög utsträckning.

Den sammanfattande motiveringen till Skolinspektionens bedömning är att rektorn ger lärarna på skolan förutsättningar, såväl systematiskt som mer informellt, att samverka runt och kvalitetssäkra bedömningar av elevernas kunskapsutveckling. Granskningen visar också att i samband med att rektorn följer upp elevernas kunskapsresultat uppmärksammas också eventuella skillnader i lärarnas omdömen

² Skolinspektionen (2016): *Skolans arbete för att säkerställa studiero- det räcker inte att det är lugnt; eleverna måste lära sig något också*, Stockholm: Skolinspektionen

och betygssättning, och förekommande avvikelser analyseras och diskuteras med lärarna.

Rektorn skapar förutsättningar för kvalitetssäkring av omdömen och betyg

Granskningen visar att rektorn ger förutsättningar till lärarna att kvalitetssäkra sina bedömningar genom att former för samverkan kring omdömen och betyg finns samt genom att olika metoder används för att säkerställa en likvärdig bedömning. I intervju med rektorn och lärare samt av inskickad dokumentation framkommer att ett utvecklingsarbete bedrivs vad gäller bedömning och betygssättning. På skolenheten uppmärksammas vikten av en likvärdig bedömning inom kollegiet, särskilt inom ämnena matematik, engelska och svenska, för att identifiera elever som riskerar att inte nå målen och de elever som behöver utmaning för att nå längre i sitt lärande. I inskickad dokumentation beskriver rektorn vidare att bedömningar följs upp och det förklaras "varför det blev som det blev". Rektorns upplevelse, uppger hon, är att det nu finns en gemensam tanke för hur bedömning går till och att lärarna är trygga i sina bedömningar. Rektorn säger i intervju att det inom ramen för kollegiala möten finns en planering för när bedömning och betygssättning ska diskuteras inom skolenheten, och att sambedömning sker i alla ämnen. Det är rektorn som bestämmer hur sambedömning ska genomföras och vilka lärare som ska sambedöma tillsammans. Även lärarna säger att rektorn styr hur olika grupperingar ska arbeta med sambedömning och ger som exempel ämnesspecifikt bedömningsarbete inom olika ämnesgrupper, lärare som sambedömer de muntliga delarna inom de nationella proven och grupperingar där obehöriga lärare och deras mentorer träffas enligt schema för stöd i bedömning av elevernas kunskaper. Att det finns fler stödjande strukturer i bedömningsarbetet framkommer vidare när lärarna och rektorn beskriver att legitimerade lärare som undervisar i ämnen där de saknas behörighet delar kollegornas pedagogiska planeringar i ämnet inom årskursen och dryftar bedömning tillsammans. Eftersom lärarna har sina arbetsplatser i samma arbetsrum finns förutsättningar till såväl formella som informella samtal kring bedömning och betygssättning. Rektorn säger i intervju att lärarna har kompetens att bedöma elevernas kunskaper och flera lärare har genomfört Skolverkets webbutbildning, men i det skriftliga underlag som inkommit inför granskningen finns uppgifter om att lärarna på lågstadiet är osäkra i sin bedömning när det gäller att använda hela skalan "icke godtagbara", "godtagbara" och "mer än godtagbara" kunskaper. Om detta säger rektorn i intervju att kompetensen har ökat inom arbetslaget då lärare från mellanstadiet, med större vana av bedömning, nu arbetar som lärare i årskurs tre.

För att ytterligare förstärka kompetensen bland lärare i de tidigare årskurserna skulle rektorn kunna se till att lärarna i högre utsträckning ges möjlighet till ett kollegialt

lärande kring innebörden av de tre stegen som anger elevernas kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven och till årskurs, i syfte att främja att en likvärdig bedömning sker. Inom förvaltningen finns möjlighet att lärare från kommunens olika skolor träffas för samrättning av oidentifierade nationella prov. Genom att rektorn ser till att ämneslärare från alla årskurser deltar, då rektorn ser att det leder till en större säkerhet i bedömning, skapar rektorn goda förutsättningar att lärare utvecklar sin bedömarförmåga och förtroget med kunskapskraven vilket främjar en likvärdig och rättvis bedömning av elevernas kunskaper. På Lidåkerskolan följer lärarna en årsklocka som visar när olika tester och screeningar ska genomföras i de olika årskurserna och vilka bedömningsstöd som ska användas. I intervju med representant för elevhälsan framkommer att specialpedagogen är med i bedömningsarbetet kring "läsa, skriva, räkna-garantin" i såväl förskoleklass som i årskurs 1. Specialpedagogen deltar också i uppföljning och analys av elevernas resultat i de nationella proven.

I det systematiska kvalitetsarbetet identifieras, analyseras och diskuteras eventuella skillnader i bedömning och betygssättning

Granskningen visar att i samband med det systematiska kvalitetsarbetet uppmärksammas av rektorn eventuella skillnader i omdömen och betyg, och diskussion förs vid behov med berörd lärargrupp. Rektorn och lärarna beskriver i intervju att i samband med att lärarna följer upp elevernas kunskapsresultat och analyserar dessa, tar även rektorn och förstelärare del av lärarnas analys, betygssättning och identifierar eventuella avvikelser. Rektorn säger att de som tar del av bedömningar för att uppmärksamma skillnader mellan klasser och mellan ämnen har sett att dessa är samstämmiga, och att det endast vid något enstaka tillfälle har funnits anledning för henne att föra samtal med lärare utifrån skillnader mellan nationella provbetyg och betyg. Rektorn framhåller betydelsen av ett "skyddsnät" i form av elevhälsa och förstelärare som med sin kännedom om elever också har möjlighet att uppmärksamma avvikelser.

På Skolinspektionens vägnar

X Bo Jersenius

Beslutsfattare
Signerat av: Bo Jersenius

X Camilla Adler

Föredragande
Signerat av: Camilla Adler

I handläggningen av ärendet har även Christina Sjögren medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning regelbunden kvalitetsgranskning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 7 lektionsobservationer
- 2 gruppintervjuer med elever
- 2 gruppintervjuer med lärare
- En gruppintervju med skolans elevhälsa
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska värdera vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal indikatorer. Dessa indikatorer beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorns lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero och eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet vid bedömning och betygssättning? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter om verksamheten

Skolinspektionen besökte skolenheten den 5 november 2019 och den 6 november 2019. Besöket genomfördes av Camilla Adler och Christina Sjögren.

Lidåkerskolan är en kommunal grundskoleenhet i Lidköpings kommun. Skolenheten omfattar förskoleklass - årskurs 6. Enheten leds av en rektor som innehaft tjänsten sedan år 2013. Vid tiden för granskning finns 201 elever på skolan i årskurserna 1-6. Eleverna är fördelade i en klass per årskurs förutom i årskurs 6 där det finns tre klasser.

Redovisningsformulär för vidtagna åtgärder med anledning av utvecklingsområden i regelbunden kvalitetsgranskning i Lidåkerskolan i Lidköpings kommun

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

Formulär för huvudmannens redovisning

Utvecklingsområde 1
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 2:
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 3:
Rektorn behöver ta ansvar för att utveckla och leda ett samlat arbete med att skapa studiero i syfte att förebygga att brister i studieron uppstår.

Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:
Utvecklingsområde 4:
Redovisa vilka åtgärder som genomförts:
Beskriv hur verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet sedan åtgärderna vidtagits:
Vilka utvärderingsmetoder har ni använt i er uppföljning?
Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras: